

FOCUS · El procés de desendeutament de les llars avança a diferents velocitats

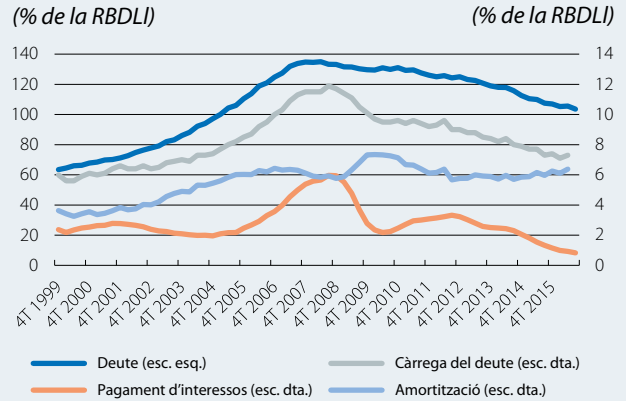
El deute del conjunt de les llars s'ha reduït de forma dràstica en els vuit últims anys. La dada més recent, corresponent al 3T 2016, la situa en el 103,5% de la renda bruta disponible de les llars (RBDLI), 31,5 p. p. per sota del nivell màxim assolit en el 2T 2008. Aquest notable descens, juntament amb uns tipus d'interès més baixos, ha ajudat a reduir la càrrega del deute de les famílies de forma molt significativa: els pagaments per deute (que inclouen l'amortització i els interessos) van representar el 7,3% de la RBDLI en el 2T 2016, enfront de l'11,7% del 2T 2008.¹ En conjunt, les llars gaudeixen, per tant, d'una situació financera més sanejada. No obstant això, les dades agregades amaguen realitats molt diferents. L'enquesta financera de les famílies (EFF) del 2014² ofereix la possibilitat d'examinar com s'ha produït el procés de despallejament en diferents tipus de llar. En concret, analitzarem dos dels segments de la població més desfavorits per la crisi: els joves i les llars amb rendes baixes.

Entre el 2011 i el 2014, es va produir una disminució notable del percentatge de llars joves (encapçalades per una persona menor de 35 anys) amb algun tipus de deute pendent, del 80% al 56%. Aquestes dades reflecteixen l'aturada de la compra d'habitatges per part de la població en edat d'emancipar-se: mentre que, el 2011, el 69,3% de les llars joves tenien el seu habitatge principal en propietat, en només tres anys, aquest percentatge s'ha reduït al 49,5%. De tota manera, aquesta xifra encara és molt superior a la mitjana de la zona de l'euro (del 30%)³ i, en especial, a la d'Alemanya (del 10%).

Una segona qüestió que cal analitzar és l'evolució de l'endeutament en funció del nivell d'ingressos de la llar.⁴ D'una banda, entre les llars amb ingressos mitjans (entre el percentil 20 i el 80), el percentatge de llars amb algun tipus de deute pendent es va reduir entre els anys 2011 i 2014. Aquesta situació contrasta amb l'evolució de l'endeutament de les llars de renda baixa (inferior al percentil 20): el percentatge de llars endeutades va augmentar del 20,8% del 2011 al 27,5% del 2014, i, a més a més, el valor mitjà del deute va passar de 18.900 euros a 24.500 euros per llar endeutada. No obstant això, per a aquest grup de llars amb menys renda i amb deute pendent, la càrrega del deute⁵ es va reduir de forma molt intensa, del 46,2% del 2011 al 38,5% del 2014, gràcies, en gran part, als tipus d'interès més baixos. De tota manera, aquest segment de la població encara ha d'afrontar una càrrega del deute molt elevada en comparació amb les llars europees endeutades en el mateix percentil de renda (el 27,5%).

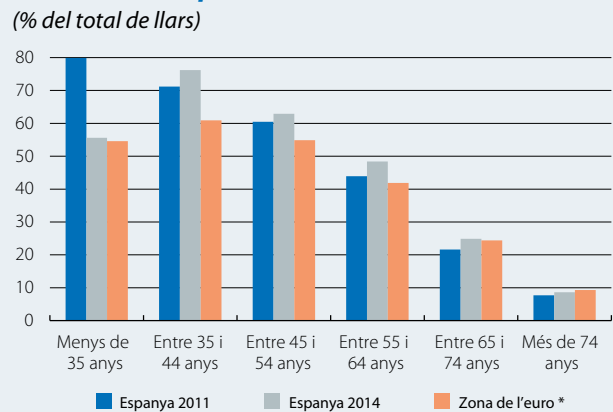
1. Les dades de la càrrega del deute agregades s'obtenen de «BIS, debt service ratios statistics».
2. L'EFF és una enquesta de freqüència trianual publicada pel Banc d'Espanya. En aquest Focus, usem les dades del 2011 i del 2014 (les més recents). Durant aquest període, el deute de les llars es va reduir del 126,1% al 112,6% de la RBDLI.
3. Les dades europees provenen de «The Eurosystem Household Finance and Consumption Survey», Second wave, BCE.
4. Les llars es divideixen en sis grups en funció del nivell d'ingressos (percentils).
5. La càrrega del deute per llar es calcula tenint en compte només les llars amb algun tipus de deute pendent, i, per això, la càrrega del deute agregat (que té en compte totes les llars) és inferior.

Deute de les llars i la seva càrrega *

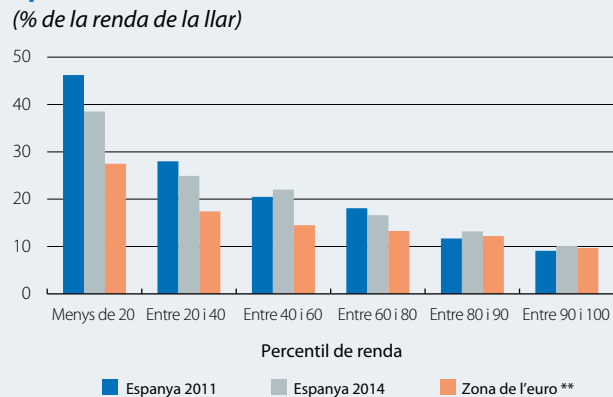
Nota: *Càrrega del deute inclou el pagament d'interessos i l'amortització. RBDLI és la renda bruta disponible de les llars.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya i del Banc Internacional de Pagaments.

Llars amb algun tipus de deute en funció de l'edat del cap de família

Nota: *Les dades de la zona de l'euro corresponen als anys 2011-2013 en funció del país.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya (EFF) i del BCE (HFCS).

Càrrega del deute * de les llars amb algun tipus de deute en funció del nivell de renda

Nota: * Càrrega del deute inclou el pagament d'interessos i l'amortització.
** Les dades de la zona de l'euro corresponen als anys 2011-2013 en funció del país.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya (EFF) i del BCE (HFCS).